

**KAUNO „SAULĖS“ GIMNAZIJOS
DARBUOTOJO, DIRBANČIO GALANDYMO STAKLĖMIS,
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 8**

I. BENDROJI DALIS

1. Kauno „Saulės“ gimnazijos darbuotojas galandymo staklėmis gali dirbti būdamas ne jaunesnis kaip 18 metų, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį ir darbo vietoje instruktavimus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.
2. Dirbantis galandymo staklėmis privalo periodiškai pasitikrinti sveikatą nustatyta tvarka.
3. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus.
4. Darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.
5. Laikytis darbo ir poilsio režimo.
6. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims.
7. Galandymo staklių elektros variklio korpusas, paleidimo įtaisas ir kitos metalinės dalys, į kurias gali patekti elektros įtampa, turi būti įžemintos (įnulintos).
8. Visi elektros laidai ir įrenginiai turi būti techniškai tvarkingi, sujungimų kontaktai uždengti.
9. Galandamos detalės prilaikymui turi būti įrengta slankiojama atramėlė, kuri po kiekvieno perstatymo gerai įtvirtinama. Plyšys tarp disko ir atramėlės turi būti ne mažesnis už galandamos detalės pusę storio, bet ne didesnis kaip 3 mm.
10. Atramėlė turi būti pritvirtinta taip, kad galandama detalė liestų diską aukščiau horizontalios linijos, einančios per disko centrą, tačiau ne aukščiau kaip 10 mm.
11. Ant staklių turi būti uždėtas apsauginis ekranas.
12. Nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis, apie tai pranešant vadovui.
13. Darbuotojas privalo informuoti padalinio vadovą apie situaciją darbo vietoje, darbo patalpoje ar kitoje įmonės vietoje, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
14. Imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti padalinio vadovą.
15. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti padalinio vadovui, darbdaviui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.

16. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.

17. Darbuotojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

18. Pavojingi veiksniai darbo aplinkoje, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų:

18.1. elektros srovės poveikis, esant netvarkingoms, neįžemintoms staklėms ar netvarkingai elektros instaliacijai. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;

18.2. netinkamas galandymo disko išbalansavimas. Esant mušimui, galimas galandamos detalės išplėšimas iš rankų, traumuojant darbuotoją;

18.3. galandymo disko netinkamas įtvirtinimas duoda disko mušimą;

18.4. nepakankama disko apsauga gali sukelti traumas;

18.5. per didelis tarpas tarp disko ir atramėlės - galimas detalės įtraukimas po disku;

18.6. galandymo disko skilimas - galimos traumos, net mirtinos;

18.7. atskilusios dalelės nuo galandamos detalės ar įrankio gali traumuoti darbuotoją;

18.8. netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys - galima užkliūti, paslysti traumuojant;

18.9. nepakankamas darbo vietos apšvietimas - galimi regos sutrikimai, traumos;

18.10. darbas nesilaikant saugių darbo metodų, dėl ko gali įvykti traumos;

18.11. nesinaudojimas būtinų asmeninių apsaugos priemonių - apsauginių akinių, respiratorių ir pan.;

18.12. leistinų kėlimo normų nesilaikymas - galimas kūno raumenų patempimas. Vienkartinio keliamo ir pernešamo krovinio masė neturi viršyti vyrams 30 kg, moterims - ne daugiau kaip 10 kg.

19. Kenksmingi veiksniai darbo aplinkoje, kurių ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas sveikatai:

19.1. darbo zonos dulketumas veikia kvėpavimo takus. Galandant sausu būdu, staklės turi būti aprūpintos dulkių siurbliu (vietine ištraukiamąja ventiliacija);

19.2. triukšmas, vibracija neigiamai veikia periferinę nervų sistemą. Garso lygis darbo vietoje neturi viršyti 85 dBA.

20. Dirbančiajam galandymo staklėmis išduodami natūralaus pluošto darbo drabužiai, galvos apdangalas, apsauginiai akiniai, pirštinės, respiratorius.

21. Darbuotojas privalo prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti padalinio vadovui apie jų nusidėvėjimą, netinkamumą naudoti.

22. Diskai turi būti išbandyti įmonės-gamintojos ir prieš pastatant ant staklių.

23. Diskai turi būti saugomi ir transportuojami taip, kad nebūtų pažeidžiami.

24. Tvirtinant diską ant spindelio, jį reikia statyti tarp dviejų vienodo diametro flanšų. Flanšo diametras turi būti ne mažesnis kaip 1/3 disko diametro.

25. Tarp flanšų ir disko įdedamos elastingos 0,5-1,0 mm tarpinės, kurių diametras didesnis už flanšų diametrą.

26. Abrazyvinis diskas, įtvirtintas flanšuose, turi būti išbalansuotas kartu su flanšais, išbandytas atsparumui.

27. Mechaninio atsparumo bandymai turi būti vykdomi specialiaame stende, kurio konstrukcija turi leisti sklandžiai keisti sukimosi greitį. Bandymų metu stendo kamera turi būti uždaryta. Kamera negali turėti kokių nors pažeidimų.

28. Abrazyvinis diskas, tvirtinamas ant staklių, turi būti uždengtas plieniniu gaubtu. Draudžiama naudoti ketaus gaubtus.

29. Po naujai surinkto disko uždėjimo stakles išbandyti tuščiąją eiga ne mažiau kaip 2 minutes, kai disko diametras iki 400 mm, ir ne mažiau kaip 5 minutes, kai disko diametras daugiau kaip 400 mm.

30. Sukantis staklėms tuščiąją eiga, reikia stovėti atsitraukus į šalį.

31. Tvirtinti ant staklių diską gali tik specialiai apmokytas asmuo, išklausęs atitinkamus instruktavimus.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

32. Prieš pradėdant dirbti, reikia įsitikinti, ar tvarkingos staklės, ar patikimas įžeminimas.

33. Patikrinti, ar gerai įtvirtintas, ar nepažeistas diskas. Draudžiama jungti stakles, jei diskas turi įskilimų arba įdaužų. Tuo atveju pakeisti išbandytu nauju disku.

34. Patikrinti atramėlės atstumą nuo disko. Esant atramėlei per toli ar per arti, būtina ją perstatyti ir gerai įtvirtinti.

35. Stakles išbandyti tuščiąją eiga 3-5 min. Įsitikinti, ar nėra radialinio arba ašinio disko mušimo. Bandymo metu stovėti atsitraukus į šalį, naudoti apsauginius akinius.

36. Nepradėti darbo ir pranešti padalinio vadovui, pastebėjus:

36.1. disko mušimą;

36.2. guolių įkaitimą;

36.3. techniškai netvarkingą disko ar pavaros apsaugą;

36.4. netvarkingą atramėlę ar paleidimo įtaisą;

36.5. nutrauktą įžeminimo laidą.

37. Draudžiama savavališkai keisti arba šalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose įrengtus darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisus.

38. Darbo vieta turi būti tvarkinga, švari, neapkrauta medžiagomis ar detalėmis, tinkamai apšviesta.

39. Galandymo stakles naudoti pagal paskirtį.

IV. DIRBANČIOJO GALANDYMO STAKLĖMIS VEIKSMAI DARBO METU

40. Dirbant galandymo staklėmis, stovėti disko plokštumos šone, naudoti apsauginius akinius.

41. Galandamą detalę prie disko spausti palengva, nesmūgiuoti apdorojama detale į diską.

42. Šoniniu disko paviršiumi dirbti tuomet, kai diskas specialiai pritaikytas tokiam darbo

būdui.

43. Užgalandant pjovimo įrankį, patikimai jį įtvirtinti į prietaisą pagal technologijos reikalavimus arba naudotis atramėle. Laikyti pakėlus draudžiama.

44. Galandamą įrankį stipriai laikyti rankose, kad neįstrigtų tarp atramėlės ir disko.

45. Užgalandant pjovimo įrankį, naudojant aušinamąjį skystį, stebėti, kad skystis drėkintų visą disko paviršių.

46. Išjungus stakles, aušinamojo skysčio padavimą nukreipti nuo disko paviršiaus.

47. Jei galandymo staklės pritaikytos dirbti su aušinamuoju skysčiu ir kurį laiką dirbo be aušinimo, tai vėl pradėdant dirbti su aušinamuoju skysčiu, reikia duoti diskui atvėsti.

48. Nudilus diskui, reikia pastūmėti atramėlę ir gerai įtvirtinti. Perstatyti atramėlę galima tik pilnai sustojus diskui.

49. Galąsti ir valyti diską galima tik pagal nustatytą technologiją.

50. Dirbant, nenuiminėti staklių apsauginių skydų.

51. Dulkes valyti šepetiu, sustojus diskui.

52. Prieš išjungiant stakles, atitraukti galandamą detalę nuo disko.

53. Negalima stabdyti disko galandama detale ar kitu daiktu.

54. Nepamiršti, kad ir nežymiai palietus besisukantį abrazyvinį diską, gali įvykti nelaimė.

55. Draudžiama palikti be priežiūros veikiančias stakles.

56. Elektrosaugos reikalavimai:

56.1. nuolat kontroliuoti aptvarų, kitų saugos įtaisų būklę;

56.2. eksploatuojant galandymo stakles, draudžiama naudotis netvarkinga elektros instaliacijos įranga;

56.3. nepalikti be priežiūros veikiančių galandinimo staklių;

56.4. vietiniam apšvietimui naudoti ne aukštesnės kaip 50 V įtampos kilnojamus šviestuvus;

56.5. nedirbti su galandymo staklėmis, kurių atidaryti arba nuimti apsauginiai skydeliai, dangčiai;

56.6. neremontuoti pačiam sugedusių galandymo staklių. Tai atlikti gali tik tas darbuotojas, kuris turi reikiamą elektrotechninio personalo kvalifikaciją;

56.7. draudžiama reguliuoti, keisti galandymo staklių parametrus, atidarius įrenginio apsauginius skydelius;

56.8. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei žmogaus kūnu.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

57. Stakles išjungti šiais avariniais atvejais:

57.1. įvykus nelaimingam atsitikimui ar avarijai;

57.2. kilus gaisrui;

- 57.3. nutrūkus elektros energijos tiekimui;
- 57.4. atsiradus staklių vibracijai;
- 57.5. suskilus abrazyviniam diskui;
- 57.6. pajutus elektros energijos poveikį, pranešti padalinio vadovui. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.
- 58. Įvykus avarijai, nedelsiant išjungti stakles ir pranešti padalinio vadovui.
- 59. Kilus gaisrui, pradėti gaisrą gesinti turimomis priemonėmis ir nedelsiant informuoti padalinio vadovą apie gaisrą.
- 60. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

IV. DIRBANČIOJO GALANDYMO STAKLĖMIS VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 61. Išjungti stakles iš elektros tinklo.
 - 62. Detales, ruošinius ir medžiagas sudėti į tam skirtą vietą.
 - 63. Nuvalyti stakles ir išvalyti darbo vietą.
 - 64. Apie visus trūkumus, pastebėtus darbo metu, pranešti padalinio vadovui.
-